

SỞ Y TẾ
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
BỆNH VIỆN TỪ DŨ

Số: ~~2697~~ /QĐ-BVTD

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 24 tháng 9 năm 2021

QUYẾT ĐỊNH

Về việc ban hành Tài liệu hướng dẫn “Chăm sóc sản phụ nhiễm SARS-CoV-2 trước, trong và sau sinh - thể không triệu chứng - mức độ nhẹ và mức độ vừa”.

GIÁM ĐỐC BỆNH VIỆN TỪ DŨ

Căn cứ Quyết định số 1507/QĐ-UB ngày 08/4/2004 của UBND TP. HCM về việc cho phép đổi tên Bệnh viện Phụ Sản Thành phố thành Bệnh viện Từ Dũ trực thuộc Sở Y tế TP. HCM;

Căn cứ Quyết định số 6555/QĐ-SYT ngày 15/11/2016 của Sở Y tế TP.HCM về việc Ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của Bệnh viện Từ Dũ thuộc Sở Y tế;

Căn cứ Thông tư số 07/2011/TT-BYT ngày 26/7/2011 của Bộ Y tế hướng dẫn công tác điều dưỡng về chăm sóc người bệnh trong Bệnh viện;

Căn cứ Quyết định số 3416/QĐ-BVTD ngày 14/7/2021 của Bộ Y tế về việc ban hành Hướng dẫn chẩn đoán và điều trị COVID-19 do chủng vi rút Corona mới (SARS-CoV-2);

Căn cứ Quyết định số 2078/QĐ-BVTD ngày 04/8/2021 của Bệnh viện Từ Dũ về việc ban hành Phác đồ chẩn đoán và điều trị COVID-19 do chủng vi rút Corona mới (SARS-CoV-2);

Căn cứ Hướng dẫn của Bệnh viện Từ Dũ ngày 16/8/2021 về việc chăm sóc thiết yếu sơ sinh sớm sau sinh/sau mổ ở trẻ sinh ra từ các sản phụ nghi nhiễm/ nhiễm SARS-CoV-2

Căn cứ Tờ trình Về việc ban hành mới Tài liệu “Chăm sóc sản phụ nhiễm SARS-Cov-2 trước, trong và sau sinh - Thể không triệu chứng, mức độ nhẹ và mức độ vừa” của phòng Điều dưỡng ngày 23/9/2021 đã được Giám đốc duyệt;

Theo đề nghị của Trưởng phòng Tổ chức Cán bộ.

QUYẾT ĐỊNH:

Điều 1. Nay ban hành kèm theo Quyết định này Tài liệu hướng dẫn “Chăm sóc sản phụ nhiễm SARS-CoV-2 trước, trong và sau sinh - thể không triệu chứng - mức độ nhẹ và mức độ vừa” tại Bệnh viện Từ Dũ.

Điều 2. Quyết định này có hiệu lực thi hành kể từ ngày ký.

Điều 3. Các Ông (Bà) Trưởng phòng Tổ chức Cán bộ, phòng Kế hoạch Tổng hợp, phòng Điều dưỡng và các khoa phòng có liên quan chịu trách nhiệm thi hành Quyết định này. /.

Nơi nhận:

- Như Điều 3;
 - Các khoa phòng (để thực hiện);
 - Lưu: VT, TCCB. (05b)
- HIP05

GIÁM ĐỐC

TS. BS. Lê Quang Thanh

SỞ Y TẾ
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
BỆNH VIỆN TỪ DŨ

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN

“Chăm sóc sản phụ nhiễm SARS-COV-2 trước, trong và sau sinh thể không triệu chứng mức độ nhẹ và mức độ vừa”

(Ban hành kèm theo Quyết định số 2697/QĐ-BVTD ngày 24 tháng 9 năm 2021 của Bệnh viện Từ Dũ)

I. NHẬN ĐỊNH CHUNG

- Thể trạng, da, niêm mạc.
- Nhiệt độ, mạch, huyết áp.
- Triệu chứng lâm sàng của phụ nữ mang thai và sau sinh không khác biệt so với người không mang thai. Một số trường hợp không có triệu chứng lâm sàng nào.
- Một số biểu hiện lâm sàng của nhiễm SARS-CoV-2 trùng lặp với các triệu chứng của thai kỳ bình thường như: ho, mệt mỏi, buồn nôn, nôn, khó thở, đau người, mỏi cơ,...
- Các triệu chứng: nghẹt mũi, ho, khạc đàm, đau họng, đau tức ngực, tiêu hóa, tiết niệu, đau đầu,...
- Cần đánh giá tình trạng hô hấp: nhịp thở, mức độ khó thở, SpO₂.
- Các sản phụ sau khi mổ lấy thai có một số hạn chế về vận động ngày 01, ngày 02 sau mổ.
- Dinh dưỡng: ăn không ngon do mất vị giác, khứu giác.
- Tâm lý: lo lắng, sợ hãi, sợ lây nhiễm cho con khi thực hiện da kề da, cho con bú, khi để con ở cùng phòng với mẹ,...
- Phân cấp chăm sóc cấp: 1, 2, 3.
- Cá thể hóa từng trường hợp, đặc biệt các sản phụ cần theo dõi sát.
- Các dữ liệu hiện nay cho thấy nguy cơ mắc bệnh thể nặng ở phụ nữ mang thai nhiễm SARS-CoV-2 có triệu chứng cao hơn so với nhóm phụ nữ không mang thai.

II. CAN THIỆP ĐIỀU DƯỠNG CHO SẢN PHỤ TRƯỚC SINH

1. Đảm bảo hô hấp:

- Nằm đầu cao, vận động nhẹ nhàng, tránh ứ đọng đờm.
- Thở oxy (nếu cần) theo chỉ định.
- Theo dõi SpO₂: nên duy trì $\geq 92 - 95\%$.
- Hướng dẫn ho khạc, đảm bảo không phát tán vi rút.

- Vệ sinh mũi, họng bằng nước muối sinh lý.

2. Theo dõi, thăm khám:

- Hạn chế số lần thăm khám, rút ngắn thời gian thăm khám.
- Lịch khám thai: (có thể thay đổi tùy tình trạng, sức khỏe và bệnh lý kèm theo)
 - + Khi trễ kinh 02 - 03 tuần: xác định vị trí thai.
 - + 11 - 13 tuần 06 ngày: tính ngày dự sinh, siêu âm 03 tháng đầu thai kỳ, đo độ mờ da gáy, xét nghiệm thường qui.
 - + 18 - 22 tuần: tiêm VAT, siêu âm hình thái.
 - + 24 - 28 tuần (cách lần khám trước 06 tuần): tiêm VAT, xét nghiệm dung nạp đường.
 - + 32 - 34 tuần: đánh giá tăng trưởng thai.
 - + 36 tuần: đánh giá tăng trưởng thai.
 - + ≥ 37 tuần: (khám thai mỗi tuần) đánh giá tăng trưởng thai, sức khỏe thai, tiên lượng cuộc sanh.
 - + Chấm dứt thai kỳ ở thời điểm phù hợp.

3. Thực hiện thuốc và xét nghiệm theo y lệnh:

- Dùng thuốc và dịch truyền đúng y lệnh, đảm bảo 05 đúng.
- Thực hiện các xét nghiệm kịp thời.

4. Đảm bảo dinh dưỡng:

- Đánh giá tình trạng dinh dưỡng hàng ngày.
- Cung cấp suất ăn, nước uống và các vật dụng thiết yếu hàng ngày tại giường cho sản phụ trong thời gian cách ly.
- Động viên sản phụ ăn hết suất ăn và uống đủ nước, đảm bảo cân bằng dịch, điện giải.
- Ăn ít nhất ba bữa chính, với một bữa ăn nhẹ bổ dưỡng (trong tam cá nguyệt thứ nhất) và hai bữa ăn nhẹ bổ dưỡng trong tam cá nguyệt thứ hai và thứ ba.
- Tiếp tục bổ sung vi chất dinh dưỡng (sắt, acid folic và canxi) liều hàng ngày.
 - Uống đủ nước (08 - 10 ly nước lọc).
 - Cần nghỉ ngơi 02 giờ vào ban ngày và ngủ 08 giờ vào ban đêm.
 - Thực hiện ít nhất 20 - 25 phút hoạt động thể chất nhẹ nhàng mỗi ngày.
 - Tuân thủ hướng dẫn vệ sinh tay, đeo khẩu trang, giữ khoảng cách.

5. Tư vấn, giáo dục sức khỏe:

- Hướng dẫn nội quy khoa phòng ngay khi nhập viện.

- Động viên, hướng dẫn sản phụ yên tâm điều trị.
- Hướng dẫn sản phụ tập vận động, tập thở và thể dục liệu pháp.
- Theo dõi cử động thai đối với thai trên 32 tuần.
- Chỉ tiêm vaccine ngừa COVID-19 sau 06 tháng, kể từ khi nhiễm.

6. Theo dõi và dự phòng các biến chứng:

- Theo dõi nhịp thở, SpO₂, mạch, nhiệt độ, huyết áp tối thiểu 02 lần/ngày và khi cần; phát hiện kịp thời các dấu hiệu bất thường của sản phụ như: khó thở tăng lên; dấu hiệu suy hô hấp để có can thiệp phù hợp.
- Đối với sản phụ có viêm phổi diễn biến nặng dần, báo bác sĩ, chuẩn bị sẵn sàng các dụng cụ phụ giúp bác sĩ làm thủ thuật như đặt ống nội khí quản/mở khí quản, thở máy.
- Lưu ý đối với những trường hợp sản phụ có bệnh nền như bệnh tim mạch, bệnh phổi mãn tính, đái tháo đường, ung thư...

III. CAN THIỆP ĐIỀU DƯỠNG CHO SẢN PHỤ TRONG KHI SINH

1. Nguyên tắc chung:

Bà mẹ nhiễm SARS-CoV-2 không triệu chứng, thể nhẹ và trung bình, thực hiện quy trình chăm sóc thiết yếu bà mẹ và sơ sinh trong và ngay sau sinh; chăm sóc thường quy như mọi trẻ sơ sinh khác, hạn chế tối đa việc tách rời mẹ con, trừ khi có chỉ định y tế trong các trường hợp mẹ trở nặng.

2. Đảm bảo hô hấp:

- Nằm đầu cao.
- Thở oxy theo y lệnh bác sĩ (nếu cần).
- Duy trì SpO₂ : ngưỡng 92 – 95%
- Hướng dẫn sản phụ hít thở sau mỗi cơn rặn đẻ.
- Đảm bảo thông thoáng đường hô hấp, vệ sinh mũi họng, hút dịch đàm nhớt nếu sản phụ không khạc, ho được. Hướng dẫn sản phụ ho khạc đờm (nếu có triệu chứng ho hoặc vướng đàm).

3. Theo dõi, thăm khám:

- Tôn trọng sinh lý chuyển dạ, không can thiệp sớm khi không cần thiết.
- Theo dõi đầy đủ các yếu tố chuyển dạ (dấu sinh hiệu, nhịp tim thai, cơn gò tử cung, tình trạng ối, độ lọt ngôi thai, độ xóa mở CTC); thời gian tùy vào giai đoạn chuyển dạ, phát hiện sớm diễn biến bất thường → báo BS có hướng xử trí phù hợp với tình trạng người bệnh, tình trạng tuổi thai.
- Theo dõi sau giảm đau sản khoa: cảm giác đau, vận động 02 chân, hệ thống catheter và bơm tiêm điện đề phòng nhiễm khuẩn các chỗ đầu nối trong hệ thống catheter

- Kết thúc chuyển dạ: thực hiện các kỹ thuật đỡ sinh, mổ lấy thai theo đúng quy trình chuyên môn.

- Đảm bảo an toàn cho mẹ và con

- Thực hiện EENC khi đủ điều kiện: bà mẹ và trẻ sơ sinh cần được thực hiện da kề da ngay sau đẻ, được ở cùng phòng cả ngày lẫn đêm nếu tình trạng sức khỏe mẹ cho phép và hỗ trợ nuôi con bằng sữa mẹ trong vòng 90 phút sau đẻ.

- Chuẩn bị đầy đủ sẵn sàng các phương tiện hồi sức sơ sinh.

- Mời Bác sĩ sơ sinh (trong các trường hợp cần hỗ trợ).

4. Thực hiện thuốc, xét nghiệm theo y lệnh:

- Thực hiện đầy đủ và chính xác y lệnh của bác sĩ.

- Theo dõi các phản ứng, tác dụng phụ của thuốc (nếu có).

- Thực hiện các xét nghiệm cận lâm sàng kịp thời.

5. Đảm bảo dinh dưỡng:

- Cung cấp thức ăn nhẹ, lỏng (cháo, sữa, bánh quy,..), ăn ít, chia nhỏ thành nhiều bữa, uống nhiều nước.

- Khuyến khích sản phụ ăn uống, có thể ăn từng chút một, cố gắng không bỏ bữa, đảm bảo sản phụ không bị đói hay khát trong suốt quá trình chuyển dạ.

- Tư vấn, giáo dục sức khỏe:

- Tâm lý sản phụ sợ hãi, lo lắng:

+ Trấn an, động viên, khuyến khích tạo sự tin tưởng cho sản phụ

+ NVYT cần dành thời gian lắng nghe, thấu hiểu cảm giác của sản phụ

+ Chăm sóc sát 02 giờ đầu sau đẻ: sản phụ có thể lo lắng, trầm cảm. Nhân viên y tế cần chú ý đến sức khỏe tinh thần của sản phụ trong thời gian này.

- Hướng dẫn sản phụ ho, khạc làm thông đường thở. Hỗ trợ vỗ lưng cho sản phụ giúp long đàm.

- Tư vấn, hướng dẫn sản phụ:

+ Hít thở trong quá trình chuyển dạ vừa giúp cho sản phụ kiểm soát cơn đau, giảm căng thẳng và có tác dụng hỗ trợ hô hấp tốt.

+ Phòng tránh lây nhiễm cho trẻ sơ sinh: mẹ đeo khẩu trang N95 hoặc khẩu trang y tế và tẩm chắn giọt bắn đúng cách, vệ sinh tay bằng nước và xà phòng hoặc bằng dung dịch rửa tay nhanh khi tiếp xúc với trẻ, không hôn trẻ.

+ Lưu ý: không dùng tẩm chắn giọt bắn bằng nhựa cho trẻ sơ sinh và không đeo khẩu trang cho trẻ sơ sinh để tránh nguy cơ ngạt

+ Lợi ích của việc da kề da sau sinh/ sau mổ và cho trẻ bú mẹ sớm sau sinh, lợi ích vượt trội hơn so với nguy cơ có thể của việc lây truyền SARS-CoV-2. Bà mẹ đồng thuận thực hiện và ký vào phiếu đồng thuận thực hiện.

+ Thay khẩu trang ngay khi thấy khẩu trang bị ẩm và loại bỏ ngay vào thùng rác có nắp đậy. Không được tái sử dụng khẩu trang y tế hoặc chạm vào mặt trước của khẩu trang.

+ Hắt hơi hoặc ho vào khăn giấy, sau đó loại bỏ khăn giấy ngay vào thùng chứa chất thải lây nhiễm, đậy kín nắp thùng và rửa tay.

+ Thường xuyên rửa tay bằng xà phòng và nước sạch ít nhất 20 giây hoặc dung dịch sát khuẩn tay nhanh có chứa ít nhất 60% cồn, đặc biệt trước khi chạm vào trẻ, chăm sóc trẻ hay cho trẻ bú mẹ.

+ Cần vệ sinh vú bằng nước và xà phòng khi ho, hắt hơi làm chất tiết văng lên vú.

+ Thường xuyên làm sạch và khử trùng các bề mặt mà bà mẹ đã chạm vào bằng cách lau chùi bằng dung dịch sát khuẩn.

- Không hôn trẻ.

- Tư vấn cho sản phụ sau khi xuất viện tuân thủ hướng dẫn phòng ngừa tại nhà. Theo dõi nhiệt độ 2 lần/ ngày, nếu thân nhiệt cao hơn 38⁰C ở hai lần đo liên tiếp, cách nhau 15 - 30 phút hoặc có dấu hiệu bất thường khác phải đến khám lại ngay tại các cơ sở y tế.

V. HƯỚNG DẪN THEO DÕI CHĂM SÓC TRẺ SƠ SINH SAU SANH

1. Xét nghiệm cho trẻ:

- 02 tuần sau sinh, trẻ có mẹ nhiễm/nghi nhiễm SARS-CoV-2 phải làm xét nghiệm 04 lần.

- Với trẻ được sinh ra từ người mẹ nhiễm hoặc nghi nhiễm SARS-CoV-2 thì phải làm xét nghiệm chẩn đoán nhiễm SARS-CoV-2, cụ thể:

+ Xét nghiệm lần 1 : từ 02 - 24 giờ tuổi; Vị trí lấy mẫu: họng hoặc mũi.

+ Xét nghiệm lần 2 : lúc 48 giờ tuổi;

+ Xét nghiệm lần 3 : lúc 07 ngày tuổi;

+ Xét nghiệm lần 4 : lúc 14 ngày tuổi.

2. Theo dõi, chăm sóc trẻ:

- Với trẻ tiếp xúc gần với người mắc COVID-19 hoặc mẹ mắc COVID-19 sau khi sinh thì xét nghiệm, chẩn đoán và theo dõi như người lớn.

- Ở những nơi điều kiện hạn chế, nên ưu tiên xét nghiệm cho trẻ sơ sinh có triệu chứng của COVID-19 cũng như trẻ sơ sinh phơi nhiễm SARS-CoV-2 cần chăm sóc tại đơn vị hồi sức hoặc những trẻ dự kiến phải nhập viện kéo dài.

- Mẹ nhiễm SARS-CoV-2 vẫn có thể cho con bú.

- Đối với trẻ sinh non và nhẹ cân thực hiện chăm sóc trẻ bằng phương pháp Kangaroo, cùng với việc thực hiện các biện pháp phòng chống lây truyền cần thiết.

- Bà mẹ mức độ nặng hơn, nhân viên y tế có thể hỗ trợ mẹ vắt sữa cho trẻ hoặc sử dụng sữa thanh trùng từ ngân hàng sữa mẹ nếu không thể vắt sữa mẹ. Khi mẹ ổn định, trẻ cần được ở chung phòng với mẹ và được bú mẹ sớm.

- Phần lớn khi nhiễm SARS-CoV-2, trẻ có triệu chứng vừa và nhẹ, khoảng 2% trẻ cần nhập vào đơn vị hồi sức sơ sinh và tỉ lệ tử vong là 0.08%.

VI. TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Quyết định số 3416/QĐ-BYT ký ngày 14 tháng 7 năm 2021 của Bộ Y tế về việc Ban hành Hướng dẫn chẩn đoán và điều trị COVID-19 do chủng vi rút Corona mới (SARS-CoV-2);

2. Bệnh viện Từ Dũ (2021), *Phác đồ chẩn đoán và điều trị COVID-19 do chủng vi rút Corona mới (SARS-CoV-2) trong thai kỳ* (Ban hành kèm theo quyết định số 2078/QĐ-BVTD ngày 04 tháng 8 năm 2021 của bệnh viện Từ Dũ);

3. Bệnh viện Từ Dũ (2021). *Hướng dẫn về việc chăm sóc thiết yếu sơ sinh sớm sau sinh/sau mổ ở trẻ sinh ra từ các sản phụ nghi nhiễm/nhiễm SARS-CoV-*

2. la lam

